

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: **Rezidenční proměny a proces gentrifikace v pražských dolních Holešovicích**

Autor práce: **Bc. Jan Sýkora**

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Výzkumné otázky a cíle práce byly autorem explicitně vyjádřeny, a to v podobě samostatné dílčí kapitoly. Jsou vyjádřeny srozumitelně a jasně, přirozeně a nenásilně navazují na předcházející rešeršní část. O geografické relevanci stanovených cílů nemám pochyb. Opora v rešeršní pasáži byla již zmíněna, cíle jsou vhodně zakotveny v diskutovaném teoretickém rámci. Pozitivní je, že se autor dále v textu od vytčených cílů neodklání; struktura a argumentační linka práce je jasná a přehledná.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Autor prokázal schopnost práce s literaturou. Provedená rešerše je kvalitní, rozsah použitých zdrojů naprosto odpovídá charakteru textu a zvolenému tématu. Autor dokáže diskutovat myšlenky obsažené v používané literatuře, v žádném případě se nejedná o „položkový seznam“ relevantních autorů. Gentrifikace je v rámci rešeršní části představena jako plastický, mnohvrstevnatý proces ovlivňovaný řadou proměnných. Možná bych si na některých místech rešerše dokázal představit i kritičtější postoj autora vůči diskutovaným tezím, nicméně nejedná se o zásadní výtoku (např. dost subtilní rozdíl mezi gentrifikací a tzv. supergentrifikací). Některé argumenty uvedené v rešeršní části by mohly být podány srozumitelněji či názorněji. Pokud autor používá spojení jako „*sociokulturně zajímavá lokalita*“ (s. 11) či mluví o „*kolonizaci městského prostoru*“ (s. 17), je namíste tyto pojmy hlouběji naplnit nějakým obsahem, resp. vysvětlit kontext, v jakém jsou citovanými autory používány.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Práce je založena primárně na využívání kvantitativních metod, které jsou vcelku přehledně diskutovány v samostatné kapitole. Data vstupující do převážně deskriptivní statistiky jsou popisována korektně, autor si je vědom některých omezení používaných dat a také tato omezení komentuje. Volba jednotlivých ukazatelů je v souladu se zaměřením práce. Vzhledem k územnímu detailu práce je dílčí pozornost věnována i popisu územních jednotek využívaných v analýze. Dále v práci (analytické a interpretační části) jsou zařazeny i rozhovory s vybranými „lokálními aktéry“, které rozhodně vhodně doplňují kvantitativní analýzy. Z mého pohledu by ovšem mohla být tato kvalitativní doplnění lépe popsána v kapitole Metodika, kde jim je věnováno poměrně málo pozornosti. Uvítal bych o něco hlubší zdůvodnění výběru komunikačních partnerů, stejně jako podrobnější popis jednotlivých a priori stanovených témat polostrukturovaného rozhovoru. O něco víc informací mohlo být připojeno také k metodice vyhodnocení fyzického stavu budov, zvláště když

se jedná o srovnávání stavu 2011 získaného ze sekundárního zdroje a stavu 2017 zjišťovaného vlastním terénním šetřením.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Analytická část práce je uvozena stručnou, nicméně vcelku výstižnou charakteristikou řešeného území dolních Holešovic, včetně zachycení historického vývoje. Toto považuji v práci o gentrifikaci za důležité, ještě o něco delší rozsah této kapitoly vystihující genius loci čtvrti či podrobněji popisující vývoj po povodních v roce 2002 by nebyl na škodu.

Těžištěm analytické části je práce s ukazateli popisujícími vývoj bytového a domovního fondu a ukazateli vázanými na obyvatelstvo. Předností analýz není zavádění nějakého inovativního statistického postupu, nýbrž velice solidní a komentovaná práce s daty. Analýza je logicky členěna dle skupin ukazatelů (ano, jde o „data-driven“ přístup, nicméně zde je namístě). Určitým negativem strukturované analýzy je fakt, že se v jednotlivých dílčích subkapitolách občas opakují/duplikují některé, často zjevné informace (např. informace, že osoby s vysokým ekonomickým statutem, jsou častými aktéry gentrifikace). Přehlednost analýzy mírně komplikuje i její dělení na dvě časová období (2001-2011 a 2012-2015), nicméně jde o pochopitelnou nutnou danost, pokud autor měl zachytit pomocí odlišného souboru ukazatelů i aktuální vývoj po cenzu 2011.

Pomyslným vyvrcholením analýzy je zpracování typologie statistických obvodů dolních Holešovic založené na hodnocení míry a kvality probíhajících změn. Logika předkládané typologie je dobře vyargumentována, byť typologie samotná je na první pohled možná až příliš komplikovaná. Umožňuje však autorovi následnou podrobnější charakteristiku jednotlivých typů území, která je velice názorná a interpretačně nosná. Drobnější výhradu lze mít k pojmenování jednotlivých typů, kde vidím jakousi snahu obsadit každý identifikovaný typ názvem/termínem objevujícím se v dosavadní literatuře o gentrifikaci.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Výsledky jsou diskutovány jednak bezprostředně v průběhu analyticko-interpretační části, jednak v diskusní a shrnující kapitole. Tato kapitola, stejně jako závěr práce poměrně dobře provazují dosažené výsledky s nastavenými cíli. Výsledky mohly být možná více konfrontovány s aktuálními teoriemi gentrifikace, a to z pozice postsocialistického/středoevropského města.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

K formálním náležitostem práce nemám závažnější připomínky. Velice kladně hodnotím autorův kultivovaný styl, text je čtivý. Překlepy a gramatické nedostatky se objevují v naprosto zanedbatelné míře. Délka práce je akceptovatelná, byť jsem přesvědčen, že některé pasáže mohly být zkráceny ve

prospěch přehlednosti. Grafická úroveň práce je velice dobrá.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Celkově práci hodnotím jako velice kvalitní. Jde o solidní analýzu gentrifikace v jasně definovaném prostředí. Práce reflektuje současnou teoretickou debatu o socioprostorové diferenciaci (postsocialistických) měst a především skrze kvalitní empirickou analýzu je schopna tuto debatu obohatit o nové zkušenosti a pohledy.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

- 1) V práci dost využíváte ukazatele vázané na tzv. noční obyvatelstvo. Jak by podle vás vypadal obraz gentrifikace dolních Holešovic, pokud by byly k dispozici i ukazatele popisující vlastnosti, pohyby a aktivity obyvatelstva denně přítomného ve studovaných lokalitách? Využívají obyvatelé gentrifikovaných lokalit služby v místě bydliště? Lze odhadnout prostorové vzorce jejich každodenní mobility?
- 2) V rešeršní části na straně 11 uvádíte jako určitý potenciální přínos gentrifikace navýšení sociální rozmanitosti a tedy i potenciální „...rozšíření kontaktů napříč sociálními vrstvami znamenající nové příležitosti pro chudší obyvatele..“. Lze takovéto rozšíření kontaktů pozorovat i v případě dolních Holešovic, Pokud ano, jak se projevuje?
- 3) Jaký je váš názor na roli tzv. studentifikace v dlouhodobější diferenciaci prostorové struktury města?

Datum: 5. září 2017

Autor posudku: Mgr. Ondřej Mulíček, Ph.D.

Podpis: